

NŐSZEMÉLY

2. szám

1992 június

feminista lap

A TARTALOMBÓL:

NŐK VIGYÁZZATOK!

**GONDOLATOK
AZ ABORTUSZRÓL**
Törvényes törvények?
Wank Katalin

**KILENC ÉRV
A SZABAD
ABORTUSZ MELLETT**
a Planned Parenthood kiadványa

KIK VAGYUNK
(interjú)
Kis Márta

**A SZEXUALITÁS
POLITIKUM**
A feminizmus Ausztriában
Szántó Anna

TARTALOM

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATA Béres Zsuzsa	1
KIK VAGYUNK MI? (interjú) Kis Márta	3
GONDOLATOK AZ ABORTUSZRÓL Törvényes törvények? Wank Katalin	6
KILENC ÉRV A SZABAD ABORTUSZ MELLETT (a Planned Parenthood kiadványa)	13
NŐK VIGYÁZZATOK!	15
FONÁL (vers) Wank Katalin	16
JOGVITA - k - n	16
A SZEXUALITÁS POLITIKUM A feminizmus Ausztriában Szántó Annamária	18
POGÁNY OLDAL	21
A NŐI EGYENJOGÚSÁGRÓL	23
FELHÍVÁS	23
HÍREK	24

"Nőszemély = pejorativ értelme: megvetéssel említett nő"...

(idézet az Értelmező Szótárból)

Ezt az újságot női személyek írják. Nem "fehér cselédek", nem "asszonyi állatok" és nem "eladó lányok", hanem autonóm, gondolkodó személyek, mégpedig nőneműek.

Emberi személyiségek, akik hisznek abban, hogy előbb-utóbb a nők is olyan politikai, gazdasági, társadalmi lehetőségekkel fognak bírni mint a himnemű személyek Magyarországon.

Nők, akiket zavar, hogy azonos munkáért még mindig kevesebb bért és elismerést kapnak, mint férfitársaik.

Női emberek, akik tiltakoznak az ellen, hogy egyesek ilyen-olyan ideológiák mögé bújva próbálják megfosztani őket a saját testük fölötti rendelkezés jogától.

Olyan személyek, akik nem értik, miért alig 3% a női parlamenti képviselők aránya, amikor az ország lakosságának több mint fele nő?

Olyan nők, akik maguk szeretnék eldönteni, hogy férjhez mennek-e, szülnék-e gyereket, és ha igen, mikor, hogy családanyaként vagy/és az otthonon kívül dolgoznak-e - nem csupán a férfiközpontú társadalom elvárásait teljesítik.

Nők, akik szeretnék felszabadultan és egyenjogú kapcsolatokban, a felelősség és az élvezetek egyenlő megosztásával örömeiket lelteni a szexben, és emberi értékük tudatában, kényszerjellegű társadalmi sztereotípiák nélkül szabadon dönteni abban is, hogy akarnak-e szexuális életet élni.

Akik úgy gondolják, nemcsak a nyugati közgazdászoktól tanulhatunk valamit, hanem a nyugat-európai nőmozgalmaktól, az amerikai feministáktól is, -például azt, hogy hogyan lehetne egyre több ilyen nőszemély Magyarországon.

fék

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATA

A huszonegyedik század küszöbén, Magyarországon semmilyen döntéshozó testületben, semmilyen szinten, semmilyen szerepet nem játszanak a nők.

Még fájdalmasabban szembeötlő volt ez az Alkotmánybíróság minapi nyilvános határozathirdetésén, ahol kilenc taláros férfi a jog veretes nyelvén elemezte a "magzati jogok" és a "nő önrendelkezése" között feszülő szövevényes és ellentmondásos viszonyt.

Ebben az egész, közel kétéves vitában, amely szinte kizárólag férfiak között zajlott, a nőket még senki nem kérdezte meg.

Pedig ez a vita elsősorban a nőt érintette, s megannyiszor hallhattunk "a nő erkölcsi kötelességéről" (ti. hogy köteles megszülni magzatát), "a nő felelőtlenségéről" (amiért nem, vagy rosszul védekezett, holott erre minden lehetősége meglett volna), "a nő legszentebb hivatásáról" (ti. az anyaságról), és így tovább.

A kérdésnek szinte kizárólag filozófiai, jogi, genetikai, erkölcsi és vallási síkra terelése e vitában tárgyá redukálta a nőt, mintha teste

élettelen tárgy lenne csupán, mely elsősorban arra szolgál, hogy teljesítse e társadalom reá kirótt köteletségét: hogy gyermekeket hozzon a világra, tekintet nélkül arra, hogy ő maga kívánja-e ezt. A nő azonban nem tárgy és nem szülőgép, hanem hús-vér, érző emberi lény. A nőnek az abortusz testi-lelki kín, s legtöbbször megalázó procedúra, amelyen sokszor minden érzelmi támogatás nélkül kell átésznie - igen gyakran partnere követelésére. Akárhogyan választ, veszít: ha megtartja nemkívánt terhességét, tönkremehet az élete, ha a művi terhességmegszakítás mellett dönt, akkor is neki fáj - a szó legszorosabb értelmében.

A Feminista Hálózat olyan új abortusz törvényt követel, mely minden állampolgár szabad elhatározásává teszi, hogy él-e az abortusz lehetőségével!

A magyar állampolgárok formális és informális tiltakozásokkal már az egypárti diktatúra idején állást foglaltak a születésszabályozás liberális, az egyének, családok döntéseit tiszteletben tartó

lehetőségei, ezen belül a művi terhességmegszakítás mellett. Hazai és külföldi tapasztalatokkal igazolható tény, hogy az abortusz tiltása eredményezheti a születések számának átmeneti növekedését, de nem változtatja meg a tartós tendenciákat. Társadalmi és erkölcsi kárai ugyanakkor felmérhetetlenek. Ártóak a rossz, veszélyes körülmények között végrehajtott tiltott műtétek, a kikényszerített jogsértések, a nemkívánt terhességek okozta családi és pszichés feszültségek. Tudományosan igazolt tény, hogy 35 év felett nagyobbak a gyermekvállalás kockázatai: ezeket vállalni lehet, a vállalást kikényszeríteni felelőtlenség. A szociálisan lehetetlen helyzetbe születő gyermekek sorsáért a politikai vezetés a pártállam uralkodásának idején megengedhetetlenül keveset tett, s jelentős változásra a belátható jövőben sem lehet számítani (1991-ben 100 milliárd forint felett lesz a költségvetés hiánya). Ha egy társadalom képtelen tagjai számára intézményesen biztosítani az elfogadható létfeltételeket, ha nem ismeri el számukra a tisztas emberi léthez való jogot a kor színvonalán, akkor felelőtlenség, ha nem cinizmus, az éppen megfogant élet emberi jogairól beszélni.

Mi is szeretnénk, ha társadalmunk gyermekpárti, gyermeket szerető, a gyermeknek egyenlő jogokat és esélyeket biztosító társadalom lenne. Ezt a jog eszközeivel, a büntetőjog szigorával kikényszeríteni nem lehet. Ha a gyermekvállalás sokféle feltétele egyéni és társadalmi szinten javul, ha a társadalom egésze valóban gyermekpárti lesz, akkor a gyermekek meg fognak születni.

Az abortuszkérdés túlmutat saját jelentőségén. Alapvetően arról szól, hogy mi a nők értéke a társadalomban. Arról, hogy a nők maguk dönthetnek-e családról, hivatásról, arról, hogyan kívánják élni, avagy a kormány teszi ezt helyettük. A választás lehetősége felszabadítja a nőt, s kezébe adja önnön sorsának irányítását. A

családtervezés, a fogamzásgátlás és, ha szükség van rá, a törvény által biztosított művi vetélés lehetősége alapvető jelentőségűek a nők önrendelkezésének fenntartásában.

Riasztónak találjuk, hogy a hétfői határozatkihirdetésen az Alkotmánybíróság hangsúlyozottan beszélt az állam szerepéről - ez esetben a magzatvédelem vonatkozásában.

Jó lenne, ha nem a magzat, hanem a nő felszabadítása lenne terítéken, hiszen a munka, család, háztartás mindennapi taposómalmában észre sem veszi a reá leselkedő újabb veszélyt.

Állása, a gyermekintézmények, a megfizethető szolgáltatások elvesztése után előfordulhat, hogy elveszik tőle azt is, amit az elmúlt két-három évtizedben adottnak vélt: a törvényes, és a társadalombiztosítás terhére végzett művi terhességmegszakítás lehetőségét.

A Ratkó- korszak Ratkó gyerekeinek gyerekei mostanában verekszenek meg a középiskolai helyekért. Akik már kikerültek az iskolapadból, ugyanezt teszik a munkahelyekért. Vajon miből biztosítja majd a kiürült államkassza a leendő Surján korszak Surján gyermekeinek az egészségügyi ellátást, a családi pótlékot és a munkanélküli segélyt?

Fel szeretnénk azonban hívni a 93 %-ban férfi törvényhozók és a pártok figyelmét, hogy alakuló polgári, többpártrendszerű parlamenti demokráciánkban nem lesz célszerű figyelmen kívül hagyniuk a választók legalább felét alkotó nőtársadalom emberi jogait, sajátos érdekeit.

Ha rosszul politizálnak, ha az állampolgárok érdekében nem képesek túllépni szűk pártpolitikai érdekeiken e kérdésben, akkor az abortuszkérdés Magyarországon a demokrácia első számú próbakövévé válhat.

Béres Zsuzsa
(fordító, a Feminista Hálózat tagja)

KIK VAGYUNK MI?

Megkértem Antonia Burrows-t és Acsádi Juditot, akik a Feminista Hálózat alapító tagjai közé tartoznak, mondják el, hogyan kerültek kapcsolatba a feminizmussal, miért lettek feministák, mi indította őket arra, hogy szervezett keretek között működjenek.

Antonia Burrows Angliából érkezett hozzánk. Az ELTE-n angolt és Women's studies-t tanít, ami azt jelenti, hogy a nők saját szempontjuk szerint vizsgálják, elemzik, újragondolják és újraírják egész kultúrájukat, a már férfiak által megfogalmazott világot. Tanfolyamot tart a médiákról és feminista szempontok szerint elemzi azokat; szó van rasszizmusról, mindenfajta előítéletről: hogyan teremtenek előítéletet a médiák, hogyan lehet felderíteni az elfogultságot a szavakban, az újságok hogyan zárnak ki bizonyos nézeteket és szempontokat, milyen a politika és a televízió közti viszony, a kamera hogyan manipulál, stb.

Acsádi Judit is angolt tanít és az ELTE-n szociológiát tanul, amit annakidején a magyar-angol szak mellé harmadiknak felvett. A feminizmusról írja szociológiai szakdolgozatát. Foglalkoztatja a kérdés, miért tudunk ilyen keveset a feminizmusról. Judit szerint tendenciózusan kihagyták a történelemoktatásból a feminista kezdeményezéseket. Társadalmi, szociológiai tanulmányai során is azt tapasztalta, hogy jó néhány gondolkodónak a nőkről szóló könyve - pedig nem egyet magyarra is lefordítottak - a feledés homályába merült. Pl. John Stuart Mill: Subordination of Women (A nők alárendeltségéről). A nagyközönséghez, a nőkhöz csak a Nők Lapja jutott el. Soha nem kaptak olyan megrószítást, hogy saját helyzetükről másképp is lehet gondolkodni. Antóniának a feminizmussal való kapcsolata régóta tart. A gyökerek gyerekkorában keresendők: Az angol társadalomban könnyebb volt azzal az érzéssel felnőni, hogy tenni lehet, tenni kell valamit, hogy a kisebbségek is élvezhessék jogaikat.

Mindig vágyott az önállóságra, más sorsot akart, mint azok a lányok, akiket általában a cicomázkodás érdekelt. Szűknek érezte ezt a világot. A 70-es években olvasott egy regényt, (The Women's room) amelyben egy fiatal nő rossz házassága után visszament az egyetemre. A társaival való beszélgetésből rájött, hogy más lehetőségei is vannak a nőknek, másképp is lehet látni a világot, így ismerkedett meg a feminizmussal. A könyvet úgy hirdették, hogy ez a könyv megváltoztatja az életedet - így Antóniáét is, aki itt látta először egyben az összefüggéseket. A 80-as évek elején az egyetemen a feminista gondolkodású nők létrehoztak egy nőcsoportot, kiharcoltak maguknak egy helyiséget, ahol csak nők jöhettek össze. Képezték magukat, meghívtak híres feministákat, frónóket, politikusokat előadást tartani. Közvéleménykutatást végeztek, kérdőíveket töltettek ki a hallgatóknak: kiderült többek között, hogy a nők igen sokszor szexuális zaklatásnak vannak kitéve. Önvédelmi tanfolyamot szerveztek, a

biztonságosabb közlekedés érdekében éjszakai buszjáratot indítottak a diáklányoknak, riasztógombokat helyeztek el, stb. A nőcsoport tevékenységével a hallgatók nagy része szimpatizált, sőt a diákszervezet pénzt is adott a működésükhöz. Szerveztek olyan nagyszabású, háromnapos rendezvényt a nőnap alkalmából, hogy az egész egyetemet átvették, óriási transzparenszekkel köszöntötték a résztvevőket, aztán nemzetközi témákról előadásokat tartottak, vitatkoztak. Önérzet és öntudatképző, -építő, -fejlesztő dolog volt ez, látták, hogy képesek nagy dolgokat véghezvinni és egyre többet tudnak elérni, ha sikerélményük van, ha hisznek magukban.

Juditot serdülőkori lázadásai indították el azon az úton, ami a feminizmushoz vezetett. Eleinte még az sem tudatosodott benne, hogy mi ellen lázadzik. Majd észrevett környezetében olyan dolgokat, amiket ő másképpen gondolt és szeretne volna valahol elmondani. Lázadt a fennálló rend ellen, csak még nem értette, mely pontja ellen.

Meghatározó volt találkozása, egyetemistaként, az anarchizmussal. Ebből az eszmerendszerből a mai napig sokat merít anélkül, hogy magát "hithű" anarchistának tartaná, vagy azt hinné, hogy az anarchizmus ideális társadalomképét meg lehet valósítani. De olyan viszonyítási keretnek tartotta elemzésüket minden egyes társadalomról, ami segítette őt kritikai szemlélete kialakításában az antidemokratikust, a gyengébbek elnyomását, az intoleranciát illetően. A hatalmi rendszerek kritikájának gondolatrendszerén belül találkozott a feminizmussal és úgy gondolta, hogy ez az a csoport, aminek a munkáját felvállalhatja.

Judit megkérdőjelezi a hagyományos női szerepek létjogosultságát, saját tapasztalatból is látva, mennyire "természetesnek" veszik kortársnői az egyetemen férfi partnereik kiszolgáltatását.

A Feminista Hálózat megalakulásának előzményeihez hozzátartozott, hogy eszmecserére rendszeresen összejöttek néhányan: anarchista lányok, Judit, Antónia és mások, s a nőről, a nőiségről beszélgettek, Judit számára teljesen új megközelítésben. Megpróbálták definiálni, mit jelent nőnek lenni, és ha rosszul érzik magukat női szerepeikben, mi annak az oka. Rájöttek, hogy sok hasonlóság van gondolkodásukban. Antónia révén neve is lett a dolognak, mégpedig: feminizmus. Akkor még Juditban is megvoltak a társadalomban most is létező sztereotípiák. Kezdte megérteni, hogy nem fordulhat saját neme ellen, vállalnia kell, hogy lány. Ha egy fiúval szemben megalázott helyzetbe kerül, az nem szükségszerű, lehet tenni ellene. Judit fontosnak tartotta Antónia jelenlétét ezeken a beszélgetéseken, mert ő rendelkezett olyan fogalomkészlettel, mellyel a problémákat helyére tudta tenni, meg tudta találni a gyökerüket. Pl. hogy függ össze a pornográfia a nők elleni erőszakkal, a családi és az iskolai neveltetés pedig a nők későbbi viselkedésével, társadalmi szerepvállalásával.

Judit egy csoporttársnőjével, Tóth Andreával, megszervezett egy előadásorozatot az ELTE-n, "Nő a társadalomban" címmel. Meghívtak szociológusokat, történészeket, kultúrtörténészeket, filozófusokat. Ezen a ponton találkozott törekvésük az ELTE szociálpolitikai tanszéke szociológusának, Adamik Máriának elképzeléseivel, aki szintén tervezett hasonló előadást.

Nagyszerű társaság jött össze ezeken az előadásokon: fiatal, idős, egyetemista, dolgozó. Elkezdtek

találkozni az előadásokon kívül is keddenként az Eötvös klubban, azzal a céllal, hogy egy feminista szervezetet hozzanak létre. Hatalmas viták voltak az alakuló ülésen 1990. júniusában a névválasztással kapcsolatban: felvállalható-e Magyarországon a feminizmus szó? Antónia elmondta, hogy Angliában, Skóciában az a tapasztalat, ha nők létrehoznak pl. lakótelepen egy csoportot, hogy a nők érdekeit védjék, véletlenül sem használják a feminizmus szót, mert akkor kevesebben csatlakoznának. A Feminista Hálózat alakuló ülésén viszont úgy döntöttek, hogy igenis vállalni kell, hogy itt feminista tevékenység folyik, ugyanis újra kell definiálni a feminizmust a közönség, a nők számára, és azt is meg kell magyarázni, hogy mit jelent ez a szó, milyen pozitív jelentése lehet annak, hogy a nők tesznek valamit a nőkért. Ha ezt a politikai munkát vállalják, lényegében feministák.

Judit úgy értelmezi a feminizmust, hogy a nőiséget a maga értékeivel föl lehet vállalni. Ami a mi társadalmunkban, a mi kultúránkban pozitív jelentést hordoz, az mind férfiasnak minősül: pl. a tárgyilagosság, a produktivitás, stb. férfiakhoz kötődő fogalmak. Judit elismeri, hogy a nemek között és a nemeknek a világhoz való viszonyában is különbségek vannak, de nem hiszi, hogy azok a szerepek, amik mind erre ráépülnek, ebből következnek, és főleg azt nem, hogy az egyik nem alacsonyabbrendű a másikkal. Az ebben az értelemben vett feminizmus azt próbálja elérni, hogy a női értékrend társadalmi megítélése ne legyen alacsonyabbrendű, a nőket ne mindig a férfiakhoz képest ítéljék meg. Judit azt szeretné, hogy a nők is tudják becsülni magukat és teljesen egyenrangú partnerei legyenek a férfiaknak, senki ne uralkodjék a másik felett.

Antónia úgy véli, hogy olyan rendszerben élünk, ahol a "férfias" tulajdonságokat becsülik: pl. a keménységet, a versenyszellemet, az agressziót, az érzelmek eltitkolását, stb. A "nőies" tulajdonságokat, pl. az együttérzést, együttműködést, a békességet, a gondoskodást, az érzelmeket pedig leértékelik. A "férfias" értékrend uralma felelős azért, hogy a világ ma ilyen katasztrofális helyzetben van. Az uralomvágy nem vezethet a társadalom boldogulásához. Sőt. A hierarchia nélküli együttműködés, összefogás szükségszerű a túléléshez. Ha egy társadalomban az emberek feléről úgy tartják, hogy eleve képtelenek bizonyos feladatok elvégzésére, megoldására, nemcsak őket kárhozzatják terméketlenségre fizikai és szellemi értelemben, hanem az egész társadalmat érinti ez, mert a lakosság potenciális képességének csak a felét kapja meg. Ezek az emberek, akik nem tanulnak, vagy olyan alacsony az önértékelésük, hogy nem is törekednek legjobb képességeik kibontakoztatására - hiányozni fognak a társadalomból.

Judit szerint a nők nagyon sok mindent kritizálnak a világ berendezéséből. Eddig a férfiak szemével láttuk a világot. A nők is szeretnék saját szempontjaikat érvényesíteni. Szeretnének képességeikkel hozzájárulni a társadalom és a kultúra alakításához. Nem arról van szó, hogy a nők nőuralomra törekednek, hanem arról, hogy érvényre jusson egy másik fajta gondolkodásmód, amelytől elviselhetőbbé válik a világ.

GONDOLATOK AZ ABORTUSZRÓL Törvényes törvények?

Lehet-e jogállam, demokrácia, tiszteletben tartják-e ott az alapvető emberi jogokat, ahol az államhatalom kényszeríti polgárát, hogy utódot hozzon a világra? Ahol a személytelen hatalom ragadja el az egyéntől a döntés jogát. A személytelen hatalom, amely számbaveszi és használja az embert. Arra, hogy szeresse, ez a viszonylat képtelen, ugyanis nem egyénben, hanem tömegben gondolkodik.

Félreértéseket elkerülendő: mi sem a terhességmegszakítást tartjuk az egyetlen követendő útnak, hanem a hozzáférhető megelőzést, s a hozzá vezető felvilágosítást. Ha azonban a nemkívánt terhesség mégis bekövetkezett, megtartásáról, vagy megszakításáról a nőnek kell döntenie. Megfosztani őt e jogától, szándékát semmibe véve - pőre erőszak. Az erőszak vagy szándéka nem reánk jellemző.

A legtöbb ember számára - számunkra is - a legédesebb, legtisztább öröm gyermekünk megjövedele. Szeretjük, óvjuk, meg akarjuk adni neki mindazt, ami fejlődéséhez kell. Csakis az egyes ember, az egyén szeretheti "nemleges" (ha nem kívánt megfogánása után megszületése ellen határoz) gyermekét is. A még meg nem született nem érheti annyi és annyiféle veszély, sérelem, nélkülözés, mint a már megszületett ezek tudatos átélése. Aki szülője lenne (lett volna), a várható körülmények, hatások ismeretében határoz, indíttson-e el egy új életet, vagy ha - akarata ellenére - mégis elindult, megtartsa-e. Ez pedig jog: a szeretet, a felelősségérzet joga.

Vannak már sejt- és magzatvédőink. Követelnek és sértegetnek: gyilkosnak nevezik a nőt, aki terhességét nem akarta megtartani. Nem üldözendő-e hivatalból az ilyen, nyilvánosan hangoztatott súlyos vád? Nem jár törvényes következménnyel? Nem ütközik az alkotmányba? De még ez sem elég: holocaustnak merészelik nevezni a terhességmegszakítást! Egyenlőségjelet tesznek értelemmel, múlttal, céllal(!) bíró emberek tömeges, iparszerű legyilkolása és egy életkezdemény megszakítása közé.

Hihetetlenül csúfos megsértése az áldozatok emlékének!

Mi nem bocsájtkozunk ilyen hangnemű csatározásokba. Mi érvelünk. Nem vonom kétségbe, vannak a magzatvédők között, nem is kevesen, akiket őszinte meggyőződés hevít. Akik azt hiszik, hogy jót akarnak. Hitük valószínű alapja, hogy fanatizálták őket a nagy hanggal feltűnő, az un. "nagy eszmék" bajnokai, haszonélvezői: a szereplésre, befolyásra, hatalomra vágyók. A nagy csinnadratta elfedi a kérdés bonyolult, életfontosságú összefüggéseit.

Ha önök, magzatvédők elérik céljukat, újszülöttáradat önti el az országot. (Mint a Ratkó-időkben.) Akkor azoknak a gyermekeknek, akiket szüleik nem kívántak, s akiknek megszületését önök kierőszakolták, eltartása az önök kötelessége lesz. Gondoskodásuk eddig - szóban, írásban - a szegszületésük kierőszakolásában nyilvánult meg. Ez azonban édeskevés. A kötelességek, a gondok a megszületés után kezdődnek igazán. Önök akarták, hát vállalják is! Személyükkel, vagyonukkal, javaikkal állják ezeknek a gyermekeknek a megfelelő ellátását. Önök "nevesíthetők": a magzatvédő célú egyesületek összes tagjai, a magzatvédelemre voksoló országgyűlési képviselők és mindazok, akik a nyilvánosság útján ezt a felfogást hangoztatják. De azok is, akik magánbeszélgetésekben vagy csak szfvük szerint az abortusz szigorítását akarják, érezzék becsületbeli kötelességüknek a kierőszakolt új életek eltartását. Kötelezettségüket nem tudhatják le családi pótlék formájában. Az így is úgy is jár. Önök túlnagy felelősséget - jogtalanul - vállaltak magukra. Önök akarták - fizessenek!

Remélem, az önök érdekében is, nem így lesz.

Önöket az sem érdekli, ha a nők az önök ténykedése következtében ellehetetlenül legális abortusz hiányában szakszerűtlen beavatkozásra kényszerülnek, ami miatt rengetegen meghalhatnak, vagy életreszóló

betegséget szenvedhetnek. Idézet egy közleményből (Magyar Nemzet, 1991. okt. 2.), címe: "Keményen az abortusz ellen - követelték egyesek a Magyar Szellemi Védegylet ülésén". Sebestyén Béla, vezetőségi tag így beszélt: "Drasztikus intézkedésekre van szükség az abortuszok megakadályozására... A normális állapothoz való visszatéréshez kemény intézkedéseket kell hozni, még ha lesz is egy átmeneti időszak, amelynek áldozatai lesznek." Nevezett úr könnyed kezlegyintéssel intézi el a várható haláleseteket. Neki könnyű, ő biztosan nem lesz az áldozatok között, hiszen férfi.

Egy másik állításuk: "aki nem akarja megszülni magzatát, nem bízik hazánk jövőjében." Tévedés. A jelenben, a mindenkori jelenben bízik, vagy nem bízik. A kisgyermeknek most, nem pedig a valamikori jövőben kell megkapnia, ami egészséges fejlődéséhez nélkülözhetetlen, különben talán egész életében megsínyli a hiányt.

A kérdés kezelésére az erőszak a lehető legalkalmatlanabb módszer. Ha állam, egyház, vagy bármilyen csoportosulás erőszakot, kényszert alkalmaz, azzal a múlt sötét, visszahúzó erőinek enged, s így minősíti önmagát. Ezt a fejlett demokráciát megvalósított nyugati államok már felismerték.

Csoportunk, a Feminista Hálózat nem csoportérdeket képvisel, hanem az egyén, az ember - benne természetesen a nő - alapvető jogáért küzd. Olykor keményen kell fogalmaznunk, nem szabad a szenvedélyek, az érzelmesség csapdáiba belesétálnunk. Mi az embert - és az egész élővilágot is - szeretjük, féltjük és óvni szeretnénk. Óvni attól, hogy visszavonzolják a múlt szégyenteljes bugyraiba. A régmúlt, a közelebbi múlt, jelenünk is elég példát szolgáltat a felvilágosult ráció - és a mérhetetlenül önző, szűklátókörű, hataloméhes, rövidlátó, harcias butaság közötti küzdelemre. Napjainkban erősödött a remény egy humánusabb, toleránsabb világ kimunkálására. S íme már megint, újra és újra felbukannak a csak önmagukat látó és meghalló akarnokok, a mesterségesen felszított szenvedélyek bunkóival pusztítják az életet, az értékeket, a természetet.

A felvilágosult humanizmus és a sötétségbe visszahúzó erők küzdelmének egyik fontos tárgya éppen az abortusz-ügy.

AZ ÁLLAM

Az abortusz kérdéseivel - történelmi ismereteink szerint - régóta kormányzási szinten foglalkoznak (olykor állam és egyház egyek voltak). A törvények az abortuszt az idők során a tiltás és a részleges megengedés közötti széles skálán ide-oda vándoroltatták.

Az elmúlt bizonyos negyven év egy töredékében hazánkban Ratkó Anna egészségügyi miniszter tevékenykedett e kérdésben, a következmények ismertek. Később, éppen e következmények miatt az államvezetés jelentős engedményekre váltott, de egyes megkötöttségek ma is fennállnak az előző rendszertől megörökölt mai gyakorlatban.

A nálunk most bőszerélyen munkálkodó áramlat ezt a megörökölt gyakorlatot túl enyhének tartja és vaskemény szigorítását követeli. Az ügy kimenetele még ismeretlen, de baljós jelek már mutatkoznak: az egyén semmibe vételének szándékában, a nép homogén masszának tekintésében.

Való, hogy a közösség alapegysége az egyén. Élete kihat a közösség életére és viszont. De az egyén gondolkodik, érez, hat és felfogja a hatásokat. Az egyén közérzete hat vissza a közösségre - az államhatalomra. Az a valami, ami mostanában nálunk érlelődni látszik az ember- reprodukció ügyében, a lehető legrosszabb közérzetet ígéri.

A hadseregért sokasodjunk? Ma már nem az embermennyiség, hanem a technikai fejlettség, a minőség a döntő tényező. A potenciális halálért szaporítsuk állampolgárainkat? Hitler embertenyészetet tartott fenn, hogy "életteret" követeljen. Ceausescu is saját kétes "dicsőségéért" hozta meg embertelen emberszaporító intézkedéseit. Mire kellett mindez? Mire kell?

A magzatvédő irányzat a hazafiaszkodó érzelmeket felszítja. A szülői felelősségérzetben megnyilvánuló érzelmeket elutasítja.

Kérdezzük: azért produkáljunk sok embert, hogy legyen elég a háborúkra, a velük járó

járványokra, a nyomorra, a tömeges éhhalálra?

A demográfusok aggódnak, hogy hazánk népessége fogy és elöregszik; kik teremtik majd elő az öregek nyugdíját? Az öregek nyugdíját a saját munkájuk teremtette elő, csupán becsületesen kellett volna sáfárkodni vele. Azt sem hiszem, hogy az öregek kívánnák: az ő eltartásuk kedvéért szüljenek a nők, szülessenek a gyermekek. Ha a fiatalok aránya kedvezőtlen, a nyugdíjasok szívesen vállalnák munkát, ha még képesek rá. Jelenleg a "nagyon kevés fiatal" is munkanélküli.

Fogy a magyar? Lehet hogy ez újkori népvándorlás idején nagyon is felszaporodunk. Amellett nem is vagyunk egységes faj, számtalan keveredésből lettünk. Nem voltunk, de ne is legyünk beltenyészet!

A máris vészes méretű és egyre fenyegetőbb népességrobbanás hazánkat ugyan nem érte el, de hatása kisebb szaporulatunk mellett is érezhető lesz. A világtendenciák nem állnak meg az országhatároknál.

A születések egyéni, szándékos csökkentése a körülményeket mérlegelő, tudatos megfontolásból ered és éppen hogy az Ember és a Természet érdekében működő védekező mechanizmusként fogható fel.

A gazdaság indokolná az ember-tömegtermelést? Nem! Jelenlegi és még bizonytalan ideig eltartó nehéz helyzetünkben ezt követelni vakság. Az állam már most sem képes kielégíteni az alapvető igényeket. A rosszabbodó életfeltételek a megnövekedő létszám esetén még rosszabbá válnának, s ez a zsenge életeteket sújtaná a legsúlyosabban. Embergazdálkodás? Innen csak egy lépés a "haszonember". Már a "haszonállat" kifejezés is mélységes utálattal töltött el.

EGYHÁZ - SZERELEM - TERMÉKENYSÉG

Az egyház hatalmas felelősséget vállal magára azzal, hogy követeli a megtermékenyített sejt, majd a magzat "emberi jogát". E "jog" kioltaná a felnőtt ember jogát saját életvezetésére. Így az egyház (vagy az állam) magához ragadná mindkét jogot, mivel a magzat nem tud nyilatkozni, akar-e megszületni, vagy sem.

Az ember pedig hiába nyilatkozik, a hatalom füttyül rá.

Az egyház mondja: "Az élet szent!" Igen, az élet, mint alapelv, mint az ismert legmagasabb létezési forma, szent. E fogalom taglalása túlnő ez frás keretein, amellet nemcsak vallási kategória.

Azt sem lehet megérteni, miért kötik az élet szentség-mivoltát a minél nagyobb embermennységhez. A minőségre nem gondolnak? A túlhajtott mennyiség káros a minőségre, a "tartósságra". A gondos kertész a kívánt fejlődés érdekében ritkít, ahol kell. Ha hasonlatom profán is: a túltermelés csődhez vezet.

Egy másik szentencia: "A kezdődő életet nem szabad elpusztítani" De vajon mikor kezdődik az élet? A felderítetlen múltban. Mindannyiunknak voltak elődei és minden elődünknek elődei. Az emberiség élete maga a megszakíthatatlan folyamatosság, az élő sejt, az élő szervezet, az élet folytonos áramlása az időben.

És nem csupán az emberi élet szent. Ha nem terjesztjük ki az élet tiszteletét Földünk élővilágára, végső eredményként elpusztítjuk a Földet, így magunkat, az Embert is.

Az egyházak maximáikat a megismerhetőség határain felül lebegő ideálokra építik fel és feltétlen hitet tételeznek.

De van egy nagy mellékvonulat a vallások és a világmegváltó eszmék történéseinek folyamatában. A történelem tanusítja, hányszor vált fővonulattá: az ember uralomra törése az ember fölött, a hitek eltakaró palástja alatt. A következmények irtózatossak voltak, és ha nem vigyázunk, lesznek is. Az "egyetlen üdvöztetés" jegyében. Emlékezzünk: emberáldozatok, Moloch, az őskeresztények üldözése, a keresztesháborúk, a "Szent" Inkvizíció, a boszorkányüldözés, a fajelméletek, a "Szent Háború", az "egyetlen igaz társadalmi rendszer"...

Az emberiség ritkán tanul. Az öncsalhatatlanságba vetett hitek nem csorbulnak.

Zsinatok hosszú vitákat folytattak arról, hányadik hónapban költözik be a magzatba a lélek. Megegyezésre - azt hiszem - máig

sem jutottak. Talán majd egyszer. Mi e vitába belebocsájtkozni nem kívánunk. Ez az egyház utcája, az ő belső ügye. Maradjon is belül.

Nem kellene-e elgondolkodni azon, hogy az egyház e nyíltan diktatórikus jellegű követelése miatt elveszíti népszerűségét és hitelét saját hívei körében is? És ez kihathat az egyház többi, nemes célú feladataira, például karitatív tevékenységére.

SZEXUALITÁS ÉS TERMÉKENYSÉG

"Mit kapott az állampolgár az elmúlt évtizedek - Ratkó utáni - szabad abortuszrendeletével? A korlátlan, felelősség nélküli nemi kapcsolatok lehetőségét" - mondja a HVG abortuszellenes cikkírója. (Jellemző, hogy csak ez jutott eszébe a Ratkó-módszerről.) Először is: e későbbi abortuszrendszer nem lett teljesen szabad. Ma sem az.

Felelőtlenség pedig minden emberi viszonylatban lehetséges, ebben is. Még nagyobb az esélye és a súlya, ha a férfi cserbenhagyja a magzatát megszülni kényszerült nőt. Felelőtlenség a nemi erőszak, a másik nembeli megtevesztése ígéretekkel, és hasonlók.

Az egyház szerepe az érzéki szerelem megtévesztésében s ennek hatása katasztrófális. Bűnné bélyegzi a házasságon kívüli érzéki szerelmet, és a házasságban is csupán a gyermeknemzés eszközeként tűri meg. A pap az esküvőn mintegy hamis esküt vesz ki a pártól: azt, hogy nem állnak ellen a gyermekáldásnak. Hányan fogadhatják ezt meg?

Az egyház a testi szerelmet tisztátalan dolognak minősíti. Ezzel nemzedékek sorában büntudatot, kisebbségi érzést keltett, ösztönéletüket - az engedelmesekét is - megnyomorította. Tanusítják ezt az elme- és lélekgyógyászati megfigyelések, de legtöbben saját életünkben is tapasztalhattuk. Egyfajta inga-hatás is érvényesül: a teljes tiltás ellenében a teljes szabadosság. Az obszcenitás és a nemi aljaskodás a "túl szent" ellen hat. A szeretkezés olcsó sporttá, "kötelező" korai tapasztalatszerzéssé, pusztá mechanikává silányult, amiből a lélek és test finom összjátéka kiszorult. Ez alól szerencsére

vannak kivételek, számosan és "ki lehet nőni".

Az ember története során olyanná lett, hogy az érzéki vágy ösztönéletének egyik legfontosabb tényezőjévé vált. Az állattól, növénytől abban is különbözünk, hogy szexuális életünk nem korlátozódik az év meghatározott szakaira, hanem állandó és csak esetenként párosul az utód létrehozásának szándékával.

Az egyház és még mindig sok állam hatalmas tévedése, hogy a szerelmi öröm ösztönét a gyermeknemzéssel, mint kötelességgel kötik össze - önkényesen. Ha utóbbi nem is nélkülözheti az előbbit, a két tényező, célját tekintve teljesen elkülönült. A szerelmi együttlétben bekövetkezett, nem óhajtott, elkerülni kívánt "baleset" erőszakos, diktatórikus kihasználása, az embertenyésztés szolgálatába állítása minden, csak nem humánus, nem kultúrált, nem korrekt. Eredménye - a tapasztalatok mutatják - szörnyű: a nemkívánt életek szomorú sorsa, szeretet-nélkülisége, kivetettsége, nyomora, az állami gondozásból kinőtt serdültek életbizonytalansága. Kivétel van, hiszen a nem kívánt gyermeket is szereti szülője, ha éppen iránta érzett felelősségérzetből nem akarta s mégis megszületett.

Az abortuszt ellenző diktátorok másik nagy bűne: az illegális utakra kényszerített nők halálának, betegségének, szenvedésének tudatos, nyíltan vállalt előidézése.

Különös ellentmondás: az abortuszt ellenzők meglepedkeznek arról, hogy az Ember nemcsak természet. Hogy nem illendő tenyészteni. Másrészt arról is meglepedkeznek, hogy az Ember a természet része. Túltenyésztése már előrevetíti a katasztrófát, amit a szertelen túlnépesedés okoz.

EGÉSZSÉGÜGY

A terhességmegszakítással összefüggésbe hozható egészségkárosodások, ha a műveletet szakszerűen, amellet nem az illegalitás tudatától zavarva végzik el, csekélyszámúak. Megbízható összehasonlító statisztika szerint a meg nem engedett abortusz mortalitása ezerszerese a legális abortuszénak.

A fogamzásgátlásban használt szerek és módszerek okozta ártalmak feltehetően

bizonyos mértékig kivédhetők, ha nem alkalmazzák bármelyiküket hosszú időn át, hanem váltogatva. Állandóan vizsgálatok folynak ártalmatlan fogamzásgátlók és terhességmegszakító eszközök, módszerek kifejlesztésére.

A kérdésre, mi fontosabb, az ember vagy a magzat élete, az a szélső helyzet ad választ, amikor az érett, akár egészséges magzat veszélyezteti az anya életét. Ilyenkor a szülész a magzatot áldozza fel az anya megmentéséért. A magzat - ígéret. Az anya - megvalósult élet, múlttal és jövővel.

Méltányos megoldásnak tartjuk, ha az intézet nem kényszeríti terhesség-megszakítás elvégzésére az orvost, ha az ellenkezik elveivel. Ezt azonban az állás elfoglalásakor tisztázni kell. A szülész-nőgyógyász számára szakmáján belül más munkaterületek is léteznek. De nem kellene-e elgondolkodni azon, hogy a mindenáron kiereszkolt élet szolgálja-e nagy távlatokban az életet?

Ha az egészségügyi kormányzat valóban szeretné megoldani a kérdést, nem pedig politikai tőkét kovácsolni belőle, akkor törvényi szabályozás helyett a fogamzásgátló eszközök nagyobb választékával, elérhető árusítási hellyel és árral, valamint hatásosabb ismeretterjesztéssel és tanácsadással próbálná visszaszorítani az abortuszokat.

TERMÉSZETVÉDELEM - KÖRNYEZETVÉDELEM

Földünk romló környezeti állapotát nem lehet elkülönítve vizsgálni az emberiség vésszes szaporodásától, amelyet egyrészt a termékenységre kényszerítés, másrészt a közömbösség a túlszaporodás iránt okoz vagy tesz lehetővé. Megrögződött népi, vallási tradíciók parancsolta megszeghetetlen szokások a fejletlenebb rendszerű népek körében, a valamivel fejlettebbeknél az abortusz-ügy tudatos meglovagolása, politikai babérszerzés vágya, vagy - jobb esetben - naív, hívő megszállottság tartja fenn ezt az egyre erőszakosabb irányzatot. A nyugati fejlett államok többségében liberalizálták az abortuszt, csak - hellyel-közzel - a nagyon késői terhesség esetében korlátozták a súlyos egészségi károsodás elkerülése céljából.

Sajnos, ezekben az államokban is felbukkannak fanatizált csoportok, még bűncselekmények elkövetésétől sem riadnak vissza, hogy megakadályozzák a legális abortuszt. Reméljük, hogy nem kell így kategorizálni hazánkban az abortusz vehemens ellenzőit. Jó lenne, ha ezek a jelenségek figyelmeztetnék őket, hová sodorhatják a szenvedélyek a fanatizált embert.

Ha az abortuszt ellenzők elérnék céljukat, az egész emberi nemre szörnyű nyomorúságot zúdítanának azzal, hogy jóvátehetetlenül tönkretennék az élővilágot. Sokáig fel sem fedeztük, hogy egy hatalmas összefüggő rendszer részei vagyunk, kölcsönös függőségben a rendszer többi részeivel. A védekezést az arányok felbillenése ellen a természet, az élővilág maga végzi el. A már megszületett vagy kikelt új kis életek jelentős részét a ragadozók, a kedvezőtlen klíma-hatások, az elégtelen táplálék pusztítja el. Ezeknek a zsenge lényeknek már érzékeik birtokában kell elszenvedniök a félelmet, a halált. A fejletlenebb, alacsonyabb kulturális szinten élő népcsoportok, törzsek egyike-másika megölte az újszülöttet, a nem kívánt újabb éhes száját. Napjainkban az ember sokkal kíméletesebb módon korlátozza saját termékenységét.

Minél többen vagyunk, annál több termőföld, építési terület kell, hiszen lakni akarunk. Nosza, vágjuk ki az erdőket! Taroljuk le a hegyoldalakat! Tegyük termőbbé a földet - a vegyszerek megmérgezik vizeinket. Az ember már nem tud mit kezdeni az ipari, mezőgazdasági szennyező anyagokkal, a saját és az állattenyésztés biológiai szennyevel. Szennyez az energia-termelés és -felhasználás: a közlekedés, a hőtermelés, az ipar. Ha a fékevesztett emberszaporodást nem lehet megállítani, Földünkön az egész élővilág számára létező tápanyagokat - állatit, növényit - mi faljuk fel, végül más táplálék hiányában kannibalizmusra kényszerülünk, "míg a készlet tart".

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGRÓL

Szép, komoly épület. Elegáns belső terek. Feszült várakozás csendje üli meg a termet. Lassan, méltóságteljesen vonulnak be a tompafényű kék-bársony palástba öltözött alkotmánybírák.

Az elnök felolvassa a határozatot s indoklását. Ezután az egyes bírák beszélnek motívumaikról.

Az Alkotmánybíróság láthatólag azt tekintette a legfontosabb eldöntendő kérdésnek, ember-e a sejt vagy a magzat. (Bizonyára a benyújtók fogalmaztak így beadványukban) A kérdés eldöntését az alkotmánybíróság a törvényhozás hatáskörébe utalta. És itt a kérdés: a Parlament talán mélyebb tudományos ismeretekkel rendelkezik, mint a genetikusok, biológusok s a határ-tudományok tudósai? Nevezték ezek valaha is "ember"-nek a petét, a magzatot? Zygótának, morulának, gastrulának, blastulának, embrióknak, foetusnak, magzatnak igen, de embernek soha.

Miről van itt szó igazából: a SZÓRÓL. Ezek SZAVAK. Önkényes szóbeli meghatározások. Az a fontos, MINEK AKARJÁK TEKINTENI a fent felsorolt alakokat. A kérdés a Parlamentben azon fog eldőlni, hogyan voksol a többség. TUDOMÁNYOS határozat "születik". Nesze neked tudomány!

Lehet-e egyáltalán komolyan venni, törvényhozásra alkalmasnak tartani egy ilyen kérdést? Ami illetékes tudományos szakembereknek eszébe sem juthatott. A pete, stb. AZ, AMI, a fent felsoroltak neve szerint. A magzat az anya testében él, az anya vérkeringése táplálja és látja el oxigénnel. Az újszülött már a külvilágban él, tüdővel lélegzik, az anyától elválasztva is képes az életre.

Nagyon sajnálnám a szaktudósokat, ha határozott nyilatkozatra erőltetnék őket. (Valamikor kötelező volt Lisenko tanaiban hinni.)

Jaj az Embernek, jaj a Nőnek ha a henger legázolja. Akkor működésbe lép az újkori inkvizíció, mérhetetlen szenvedést, kínzást hoz a Nőre, ha nem engedelmeskedik vakon. Ha engedelmeskedik, akkor is. A családokra bajt, inséget.

Végül, de nem utolsósorban: AZ ALKOTMÁNYBÍRÁK KÖZÖTT EGYETLEN NŐ SEM VOLT! RÓLUNK, AZ EMBERISÉG FELÉRŐL NÉLKÜLÜNK HATÁROZNAK!

A bírák többször is emlegették a magzat méltóságát. Az ember méltóságáról hallgattak.

A NŐ, AZ EMBERISÉG FELE

Mintha világszerte, egyhangúlag kijelentettük volna: "Uraim, rendelkezzenek velünk, parancsoljanak!" És valóban, emberemlékezet óta rendelkeznek velünk, parancsolnak nekünk, az állam, az egyház, a közélet különböző szervei és sokáig, nagyon sokáig a családban, a magánéletben is a férfiak.

A nők hátrányos megkülönböztetése számos tekintetben - néhol jelentősen - enyhült. Az emberiség reprodukciója terén az akarat szabadsága a legfejlettebb, legkultúráltabb demokráciákban érvényesül, a nők szabadon döntenek.

Ez a kérdéskör az a vasmarok, ami a nőt nem akarja kiengedni szorításából, ami meg akarja tartani alávetettségében, akarat-nélküliségében. Hiszen ugyebár csak a nő szülhet. Hátránya a férfinem jogállásához viszonyítva óriási. A mérleg a nő kárára billen, akkor is, ha a másik serpenyőbe a már megszerzett jogait tesszük.

Az abortuszt tiltó és a megszegőket szankciókkal sújtó törvények. még ha enyhébbek is, még ha kevesebb megszorítást tartalmaznak is, az ősi, a nőre nehezedő jogtalan státusz késői megnyilvánulásai.

A férfi hatalma a nő fölött már az őskorban létezhetett, a férfi nagyobb fizikai erején nyugodott, amikor a nyers erő határozta meg az emberek viszonyát. Ez az erő-fölény végigvonul az ember, a féfi és nő társadalmi helyzetének egész ismert történetén.

A nő "asszonyi állat", később: máglyára való boszorkány. A máglyát Indiában is kedvelték, az özvegy nőnek máglyán kellett meghalnia, az özvegy férfinak soha. Az angol impérium alatt megtiltották ezt a szokást, de egy nemrégiben olvasott hír szerint újra dívik. Kínában a leánysecsemőt vízbefojtották, mint a felesleges kismacskákat. Az iszlám is megtette a magáét a nőkre erőszakolt megkülönböztető szabályaiban, szokásaiban. A felsorolásnak nem volna se vége, se hossza.

Európában is csak a múlt század vége táján mozdult el a nő helyzete a holtpontról.

Magasabb képzettséget szerezhettek s az ehhez kötött pályák is kezdtek megnyílni előtte. Kívívta a választójogot, majd választhatóvá lett. Magas közjogi méltóságok betöltésére is alkalmasnak bizonyult.

De a parancsuralom a nő fölött a termékenység terén görcsösen tartja magát, a régmúlt folyamatosságára támaszkodva, ami a beláthatatlan régmúltban a fizikai erőfölényen nyugodott. Akkor került bele az emberi élet szövédékebe a hibás minta, ami a szövédékek minden újabb sorában növekedve többszöröződve ismétlődött, szokások, szabályok, rendelkezések, törvények alakjában. Az erősebb mindig győzedelmeskedni akar a gyengébb fölött. A megszerzett erőfölényt a nagyobb erő birtokosa nem adja fel. (Nem a férfi és nő közeli, személyes viszonyáról beszélünk, abban feloldódhat az ősi ellentét, ha többnyire jelen van is.)

A legerősebb kábítószer, a legkeményebb dolog: a HATALOM. A vágy a megszerzésére, az akarat a megtartására mindenáron. Ez munkál a nőnem fölötti hatalom végső nagy erődjének, az abortusz megszigorítását vagy megtiltását erőszakoló parancsuralomnak a mindhalál (vajon kinek a haláláig?!) való megtartásának szándékában is. Ürügyben, "indoklásban" nincs hiány.

Így jöttek létre a legkülönbözőbb, szigorú és enyhébb törvények. Igen, törvények.

Sokáig magunk sem ébredtünk rá helyzetünk méltatlanságára. Az ember beleszületik korába. Mi is adottunk vettük helyzetünket, talán nem is gondolkodtunk rajta, hogy a férfifitársadalom számunkra, nők számára úgyszólván semmi döntési teret nem hagyott. Idővel az aránytalanság fokozatosan enyhült, de az abortusz tiltása, és egyáltalán szabályozása terén még jelentős mértékben tartja magát.

A helyzet, a kényszerek szorítására aztán védekezni kezdtünk. Védekezünk, ahogy tudtunk. A nemkívánt terhesség ellen felvilágosultságunk foka, anyagi helyzetünk szerint. Még büntudatot is érezhettünk, azt azonban a törvények, a hatalom, az egyház, a fanatikusok, a náfvak súlykolták belénk. Végül ébredezni kezdtünk. Felébredtünk.

Le kellett ásni az alapokig, a mélység legmélyébe. Ez az alap egyszerűen nem

jogalap, mivel a női nemet ősidők óta - ha idők során csökkent mértékben is - a jogtalanság állapotában tartja. A rendelkezések, törvények tehát vegytiszta jogtalanságra épültek.

A női nemet sújtó méltánytalanságon kívül is minden az erőszakos emberszaporítás ellen szól. Csak oda kell figyelni a világjelenségekre: az "élettér igényre", a túlnépesedés környezet- és természetkárosító hatására, a gazdasági és egészségügyi ellehetetlenülésre, a "kényszergyermekek" várható kegyetlen sorsára. És arra a veszélyre, hogy a kényszer, a parancsuralom nem ismer határokat. Példákat akarnak? Nézzenek körül!

Ugyan milyen törvények azok a törvények, amelyek az emberiség felének, a női nemnek a jogfosztottságán alapulnak? A terhesség elindításához a férfi nem nélkülözhető. Az un. "jog" pedig csak a nőt sújtja. Az "emberi jog" fogalmában a nő joga bennfoglaltatik. Ha Európába törekszünk - pedig nagyon törekszünk - az emberi jogok terén ne vágyódjunk vissza a sötét barbárságba!

Az Alkotmánybíróság határozatának elemzéseit, jogi kanyarulatait követni nem tudom - nem vagyok jogász. Önmagukban bizonyára megállnák a helyüket, ha rendíthetetlen alapra építkeztek volna. De ez az alap nem létezik. Eszerint az abortuszt szigorító vagy tiltó bármilyen törvény: ősidők óta tartó, törvényesre kozmetikázott erőszak.

Mi rokonszenvesebb és egyben hasznosabb: az önkényesség vagy az önkéntesség? Milyen eredményeket hozott a születéseket kieroszakoló önkény? Lehet helye a legbensőségesebb emberi viszony létrehozásában?

Mindezek alapján mi nem ismerjük el eme elemi jogtalanságon alapuló un. "jogszabályokat", még az enyhébb megszorításokat tartalmazókat sem. Ezek a törvények törvénytelenek voltak és lesznek, ha ilyenek meghozására szánná el magát a törvényhozás.

Szeretném hinni, hogy a humánus és egyben józan érvek hatni fognak. Ha mégsem, érvényesítésük minden lehetőségével élni fogunk.

Wank Katalin

Kilenc érv a szabad abortusz mellett

1. Az abortusz elleni törvények a nők életét fenyegetik.

A tiltás nem riasztja el a nőket. Ha abszolút szükségesnek érzik, az abortuszt választják, akár titokban is, orvosi segítség nélkül, veszélyes körülmények között. Az Egyesült Államokban két évtizeddel az abortusz felszabadítása előtt, becslés szerint, közel millió nő élt az illegális abortusszal. Ezek haltak meg, tízezrek méhét kellett eltávolítani. S hozzá még mindannyiukat bűnözőként kezelték.

2. A legális abortusz védi a nő egészségét.

Nemcsak az életét. Asszonyok tízezreinek egészségét. Szívbeteg, vesebeteg, magas vérnyomásban, vérszegénységben szenvedők, cukorbeteg állapotát veszélyesen súlyosbítaná a szülés. A legális abortusz révén elkerülhetők a súlyos orvosi szövődmények. A legális abortusz előtt a nők választási lehetősége csak az volt: válasszák-e a veszélyes illegális abortuszt, vagy a veszélyes szülést.

3. A nő több, mint a magzat.

Napjaink "érve", hogy a magzat "személy", "nem különböztethető meg bármelyiküinktől", és nem kevesebb a joga, mint a nőnek. E kérdésről számtalan vélemény, nézőpont van forgalomban: vallásos, filozófikus, tudományos és orvosi. A vita már századok óta tart. Szerencsére a mi társadalmunk felismerte, hogy a nő alkalmas a döntésre, saját lelkiismereti joga alapján. Olyan törvény, amely a magzatot "személy"-ként határozza meg és magasabb jogot ismer el, mint a nőét, a gondolkodó, érző, tudatos emberi lényét - arrogáns és abszurd.

4. Anyaság - a nő elhatározása

Sok kemény harcot kellett és kell megvívni a nők politikai és gazdasági egyenjogúságáért. Ezek az eredmények azonban nem sokat érnek, ha a nőtől elragadják a döntés jogát saját termékenységét illetően. Ha a nő szabadon dönthet ebben, akkor élete egyéb területein is megválaszthatja útjait. Különben egy baleset vagy nemi erőszak végetvethet a nő gazdasági és személyes választási szabadságának.

5. Tiltott abortusz - hátrányos megkülönböztetés

Az abortuszt tiltó törvények hátrányos helyzetbe hozzák az alacsony jövedelmű nőket, akiket így veszélyes megoldásokra, veszélyes "kiskapukra" kényszerítenek, mert csak ez áll rendelkezésükre. A módosabb el tud utazni bárhová, ahol hozzájuthat a veszélytelen abortuszhoz.

6. A kötelező terhességi törvények összeegyeztethetetlenek a szabad társadalommal.

Ha bármi személyes és magánügynek tekinthető, akkor a terhesség az. Nem képzelhető el durvább beavatkozás az ember magánéletébe, mint a nő kényszerítése a nemkívánt terhesség megtartására. Ha a hatalom ezt megengedi magának, vajon hol áll meg? A koncepció erkölcsileg visszataszító, erőszakot tesz az amerikai emberi jogok és szabadság eszméjén.

7. Tiltott abortusz: még több gyermek szül gyermeket

A 14-20 éves lányok 40%-a teherbe esik. Megtörténhet ez a te lányoddal, az ő lányával, bárkivel, aki közel áll hozzád. És itt a nagy kérdés: szabad-e büntetni a tudás hiányát vagy a pillanatnyi gondatlanságot a kieroszakolt szüléssel? Vagy a veszélyes illegális abortusszal? Szabad-e kiszolgáltatni a tizenévest a talán életfogytiglani munkanéküliségnek, reménytelenségnek és függőségnek?

8. Minden gyermek kívánt gyermek legyen!

Ha a nőt kényszerítik, hogy nemkívánt terhességét fenntartsa, az eredmény a nemkívánt gyermek. Mindenki tudja, hogy ezek a gyermekek a társadalom legtragikusabb esetei, elhanyagoltak, nem szeretik őket, brutális bánásmódban van részük, elzüllebenek. Fejnóttkorokra helyzetük hátrányos marad, ők is brutálisan bánnak másokkal. Egyaránt rossz ez a gyermeknek, a családnak, az országnak. A gyermeknek szeretet kell és család, ahová kívánták őket és ahol törődnek velük.

9. A szabad választás jó a családnak

Megelőzés mellett is előfordulhatnak véletlenek. Egyes családoknak ez nem gond. De másoknak az ilyen eset katasztrofális következményekkel járhat. A nemkívánt terhesség fenntartása feszültséget kelt, aláássa a stabilitást, az embert a gazdasági túlélés határvonala alá nyomja.

Megoldás: A családtervezés. A szabad választás.

Kivonat a Planned Parenthood, Federation of America, Inc. kiadványából

Az Alkotmánybíróság épülete előtt
(Foto: Bozzi Vera)

NŐK VIGYÁZZATOK!

Hamarosan nehezzé válik az abortusz. A nők és a családok meg fogják ezt szenvedni. Más országokban szerzett tapasztalataink azt mutatják, hogy ahol a nők nem rendelkeznek saját termékenységük fölött, az egészségük és a családok egészsége veszélybe kerülhet. A kívánt gyermekek elárulhatnak, a nők meghalhatnak az illegális abortusz következtében. Ez történik a világ sok részében, ahol a fogamzásgátlást és az abortuszt megszigorították, vagy nehezen elérhető. Amire nincs szükségünk, az a szigorítás, amire viszont szükségünk van:

- jobb és könnyebben elérhető fogamzásgátlók
- szabad, humánusan végrehajtott abortusz lehetősége

Azt kívánjuk:

- * vezessenek be biztonságosabb, korszerűbb fogamzásgátlókat, jó minőségű óvszereket, és tegyék lehetővé ezek megvásárlását mindenki számára, megfelelő körülmények között.
- * a családtervezés legyen közös felelősség, fejtssenek ki nagyobb propagandát a nemkívánt terhesség megelőzésére.
- * legyen az abortusz ingyenes.
- * tudatosabb, körültekintőbb szexuális nevelésre van szükség
- * képezzenek ki a családtervezésben segítő orvosokat és ápolónőket

A demokrácia azt is jelenti, hogy az embereknek több lehetőséget kell adni az életük irányításához, nem pedig szűkíteni azt. EZ A NŐKRE IS VONATKOZIK.

Az ENSZ Emberi Jogok Nyilatkozata (1968) kimondja, hogy minden embernek joga van szabadon és felelősséggel dönteni arról, hogy hány gyermeket akar és mikor akar gyermeket szülni. Ehhez szükségesek a fenti intézkedések.

Mi az, amit megtehetsz ezért?

- írd alá a parlamenti képviselődnél
- írd alá a tiltakozásunkat
- add tovább ezt a felhívást a barátaidnak
- csatlakozz a csoportunkhoz, és segíts a küzdelemben

Címünk: Budapest 1139 Forgách u. 18.

telefon : 12-08-440 minden kedden 18-21 óráig

Fonál

*Valamikor - vérem a véreddé lett.
Valamikor - én építettelek.
Volt egy fonál, mi rólam gombolyódott,
másik végén szövődött életed.*

*S eljött, hogy már szemmel láthattalak,
te furamód ismerős kis alak.
Szoros egységünk hogy végéhez ért,
elmetszették akkor a fonalat.*

*A láthatót. Az már nem volt elég.
Egy láthatatlan erős kötelék
font össze újra engem s tégedet -
a csend parancsa rejtse el nevét.*

*Az tartott fenn. Háryszor adott irányt.
A két önzés közt az szabott arányt.
Melenget egyszer, máskor fojtogat,
lazul könnyeden, aztán görcsberánt.*

*Nem követel most már, nem kéreget.
Megnyúlt a fonál, messze engedett.
De bármi sors durván elmetszené,
a semmibe önti el véretem.*

Wank Katalin

JOGVITA

SEJT Ástana, ha tudna: ki háborgat? Ki zavarja nyugvásomat? Ó, maga! Maga nem jó bácsi!

BÁCSI Ebben igazad van picinyem. Én nem vagyok jó bácsi.
Én annál JOBB bácsi vagyok.

SEJT Á, rémlik valami... Maga az a JOBB BÁCSI, aki mindig valami FOG-ról beszél, sőt FOGAM-ról. Nem értem. Hiszen nekem nincs fogam. Egy SEJT-nek nem is lehet. Á, meg maga az, aki mindenáron valami

másik SEJT-tel akar összeboronálni. De nekem ugyan ne parancsolgasson holmi BÁCSI! Egyelőre nagyon jó nekem így egyedül. Meg SEJT-em is, hogy mostanában tanácsosabb még magamnak maradni. Majd, ha hiányzik nekem az a másik SEJT, megtaláljuk egymást, sose féljen!

JOBBÁCSI Picinyem, hát nem SEJT-ed, hogy én JOBB-an tudom, mi a jó neked, sőt, mi JOBB? Egy-kettő-hááárom, jobb ágyban, mint máshol... Csiribi-csiribá... Íme már meg is vagy! Ezentúl már én viselem gondodat, drága MAGZATOM! Megvédlek én, sose félj!

MAGZAT a volt SEJT Ne féljek? Most félek csak igazán!

Meg aztán hogy lehetnék a MAGZAT-od? Nem vagy te se a mamám, se a papám! Semmi közöd hozzám!

JOBBÁCSI De bizony, hogy van közöm! És nem is csak

hozzád. Rengeteg MAGZAT-om van. Az én bivalyerős akaratomból lettetek. Anyukád, apukád nem is akartak szót fogadni nekem, de én ügyesebb voltam ám, beee... Vannak ám nekem jó szövetségeseim, lelkes, világboldogító eszmetársak.

MAGZAT Hagytatok volna bennünket békén. Papa és mama jobban tudják, mi a jó nekem!

JOBBÁCSI Nektek semmi közötök magatokhoz! Tudd meg, hogy az ÉLET SZENT! És ezért szaporíttatom, szaporíttatom. Végül olyan sokan leszünk a Földön, mi emberek - jaj, de jó! - hogy mire mindent elpiszkítottunk és megettünk, már csak egymást tudjuk megenni, mert más nem lesz. Így jön el számunkra az Unio Mystica... De addig még rengeteg a tennivalónk. Emberi jogot és emberi méltóságot követelünk a két éppen egyesült SEJT-nek!

MAGZAT De én nem akarok megszületni! Most még nem!

JOBBÁCSI Még hogy nem akarsz, te kis senki!... Ja, pardon, MÉLTÓSÁGOD! Méltóság, vagy sem, megszületsz, akár MÉLTÓZTATSZ, akár nem!

MAGZAT Jaj, várj! Te azt mondod, muszáj megszületnem. Ha muszáj, akkor az nem jog, hanem KÖTELESSÉG! Akkor a MAGZATI KÖTELESSÉGRŐL kellene szónokolnod!

JOBBÁCSI Azért nem KÖTELESSÉGRŐL szónokolok, mert a JOGOT

jobban szeretem, mint a KÖTELESSÉGET. Gondolom, te is így vagy ezzel.

MAGZAT És te hogy vagy ezzel? Ha már annyira akarsz, hogy legyek, akkor ez KÖTELESSÉGGEL is jár. Mi a te KÖTELESSÉGED irántam?

JOBBÁCSI Az, hogy rengeteget beszéllek, vitázom, frok, szónokolok rólatok. Nézd, milyen tépett már a szám... szinte fáj. Megismerik a nevemet, közéleti híresség leszek. Számotokra is előnyös, ha ismert közéleti ember áll, s nemcsak áll, hanem kiáll mellettetek!

MAGZAT És ha nem állsz ki mellettünk megszületésünk után is, akkor KIÁLLHATATLAN leszel?

JOBBÁCSI Rosszabb! Rengeteg galád alak van, akinek már most is KIÁLLHATATLAN vagyok!

MAGZAT Kérlek, ne térj ki a válasz elől! Kiállsz-e mellettünk, ha már megszülettünk? És mit teszel értünk? Segítesz, hogy elviselhető életünk legyen?

JOBBÁCSI No, ebből elég! Mit akartok? Toronyórát láncsal?! Hát nem dolgoztunk éppen eleget a megszületésetekért? Azért mindent mi sem vállalhatunk magunkra. A többi már a szüleitek vagy az állam gondja. Vagy ezé is, azé is. Akkor már le vesszük a kezünket rólatok! (Félre): Nohát, hogy némelyek milyen erőszakosak!

MAGZAT álla, ha már van, leedik. ÁLLAM eltakarja a (nagy)képét. Most sőr, vagy örül?

A SZEKUALITÁS POLITIKUM A feminizmus Ausztriában

Vannak emberek, akik álmaik lovagjával kelnek egybe és egy rémálommal élnek együtt. Kérdezd a férfiakat, miért!

Vannak emberek, akik a lakosság abszolút többségét de a parlament abszolút kisebbségét alkotják. Kérdezd a férfiakat, miért!

Vannak emberek, akiket megerőszakolnak és egyben felelősségre vonnak ezért. Kérdezd a férfiakat, miért!

Vannak emberek, akik egyetemet végeznek és kávéfőzésből vizsgáznak. Kérdezd a férfiakat, miért!

Magyarországon még senkinek sem jutott eszébe ilyen radikálisan feminista szövegekkel a nyilvánosság elé merészkedni. Éppen ellenkezőleg. A pápalátogatás rémálmából alig-alig ocsúdtunk fel, amikor ezek a szlogenek a szociáldemokrata Johanna Dohnal nőminiszteriuma jóvoltából egész Ausztria területén hatalmas plakátokon megjelentek. A véletlenül Bécsben csatangoló magyar turisták talán észre sem vették őket.

A két ország politikai kultúráját nőmozgalmi szempontból összehasonlítva bizony hajmeresztő különbségekre lehet bukkanni. Például amíg Magyarországon kiütéssel győzött az Isten-Haza-Család demokrácia, Ausztriában éppen ekkor vált önálló költségvetéssel rendelkező miniszteriummá Johanna Dohnal addig csupán ideológiailag támogatott "nőkérdésekért felelős államtitkársága". A karácsony előtti hetekben egy bécsi nőmozgalmi egyesület azon mesterkedett, hogyan szerezhetne állami támogatást a már meglévő kettő mellett egy harmadik "nőház" (értsd: kivert nők háza) létesítéséhez. Magyarországon ekkor az alkotmánybíróság azon tanakodott, hogyan lehetne érvényteleníteni az eddigi, túlságosan liberálisnak vélt abortusztörvényt.

Már ez a stilisztikai erőlködés is jellemző a problémára. A német nyelvterületen használatos nőmozgalmi kifejezéseket szinte lehetetlen magyarra értelmesen lefordítani. Johanna Dohnal új funkciója pontos fordításban annyit jelent: "nőminiszter". Magyar kultúrkörben ennek a szónak nincs sok értelme, sőt furcsán hangzik. A "kivert nők háza" kifejezésre magyarított német szó pontos megfelelője egyszerűen "nőház". Nem örömház, hanem férfiktól erőszakot elszenvedett nők és gyermekeik védelmére létesített ház.

Ez persze nem azt jelenti, hogy Ausztriában sokkal könnyebb lenne a nők dolga, mint Magyarországon. E kifejezések értelmezése mögött húsz év nőmozgalmi harca áll.

Az 1968-as diáklázadásokkal párhuzamosan egész Európában kibontakozó feminista mozgalom itt is éreztette hatását, ha nem is olyan erővel, mint Franciaországban vagy a volt Nyugat-Németországban. Bizonyára ennek köszönhető, hogy Johanna Dohnal kezdetben alibi jellegű intézménye a szociáldemokrata párton belül komolyan vett politikummá vált, sőt idővel a konzervatív pártok nőcsoportjait is "megfertőzte". Az egyenjogúság követelése beépült a választási kampányok szövegébe, Dohnal kezdeményezésére számos információs iroda létesült, néhány tartományi főváros önkormányzata életre hívta a "nőfelelős" posztját is, mely önálló költségvetéssel rendelkezik különböző nőprojektek támogatására. Ez a fajta, a "nagypolitikával" összhangban működő nőmozgalom rendkívül mérsékelt, óva int a túlzott feminizmustól vagy a férfiellenességtől, maximális célja, hogy enyhítse a dolgozó nők, vagy az egyedülálló anyák problémáit (ami persze nagyon fontos).

Egész más elvek alapján működnek azonban azok a hivatalos körökben inkább megtúrt, mit támogatott intézmények, melyek a 70-es évek radikális feminista mozgalmának örökségeként jöttek létre.

Körülbelül húsz év radikális feminista öröksége nem csekélység. A 70-es évek elején még az abortusztilalom feloldásáért rendeztek nők tízezerei nyilvános tüntetéseket. Tömeges önfeljelentési akcióik ("Én is abortáltam") és önrendelkezést követelő transzparensaik ("Az én hasam az enyém") alapjaiban rengették meg a kettős erkölcsre épülő férfivilágot: az abortuszt tiltó reakció és a szexuális szabadságot hirdető új baloldal világát egyaránt.

Ausztriában a hivatalos politika kénytelen volt tudomást venni nőkérdésről. Manapság majdnem minden tartományi fővárosban működnek nőházak (érts: erőszakot elszenvedett nők házai), ezekhez kapcsolódnak a női segélytelefonok és a szubkultúra részeként nyilvántartott autonóm nőkulturáközpontok. Közös jellemzőjük, hogy ezeken a helyeken csak nők dolgozhatnak, férfiaknak általában belépni is tilos. Anyagi támogatást egyesületi jellegük alapján a nőminisztériumon kívül több helyről is igényelhetnek, például a városi és a tartományi szociális- illetve kulturális alapból, a politikai pártok nőszervezeteitől, vagy (ahol ilyen van) a "nőkérdésekért felelős" helyi intézménytől.

Szó sincs róla, hogy nyakló nélkül dőlné a pénz a különböző nőmozgalmi egyesületek kasszájába. A szociális jellegű nőházak és segélytelefonok állandó hely- és munkaerőhiányban szenvednek, létezésük a rendes évi elszámolás és szubvenciótárgyalás előtt újra és újra megkérdőjeleződik.

Mivel anyagi bázisukat kizárólag a szociáldemokrata párt többségi kormányzásának köszönhetik, a politikai hangulat fokozatos jobbratolódásával helyzetük egyre nehezebb lesz. Kissé konszolidáltabb körülmények között működnek az autonóm nőkulturaközpontok. A feszült politikai helyzet ellenére soha ennyi támogatást nem kaptak, mint most. A legtöbb nőkulturaközpontnak van fizetett helyisége, önálló publikációja, egy vagy két (Salzburgban három) főállású dolgozója. Kiállítások, irodalmi- és vitaestek, koncertek, bulik követik egymást. Sajnos az érdeklődés messze nem olyan nagy, mint a feminista mozgalom hőskorában.

Ennek ellenére jó tudni, hogy van hely, ahol létezik női szolidaritás, van olyan élettér, ahol a nők távoltarthatják magukat a férfi elnyomás minden formájától, a molesztálástól, erőszaktól és a megvetés mindennapos, jól ismert direkt vagy indirekt kifejeződésétől.

Szántó Annamária

**Mit szül a diktatúra, a kényszerítés?
Ellenállást!**

**S ha gyermeket is?
Szegény gyerek!**

Az abortusz ellen bármilyen cimke alatt folytatott hadjárat nem más, mint politikai hatalmi harc.

„Választójogot” a magánéletben is!

POGÁNY OLDAL

A nőiség szent státusza legalább 25 ezer évre nyúlik vissza, de vannak, akik 40 - 50 ezer évvel ezelőttre is visszavezetik. A történet a kőből és elefántcsontból faragott, ún. Vénusz szobrocskákkal kezdődik, amiket Európa és Egyiptom területén találtak, és amelyek keletkezését i.e. 25 - 15 ezer évre teszik. Ezek a szobrok a Nagy Anyát jelentik meg, akít gyakran ábrázolnak ilyen alakban, azaz túlhangsúlyozott combokkal és mellekkel, melyek termékenységét emelik ki. Az Istennőnek ez a formája egykori kőszentélyek alaprajzául is szolgált. A vulva is gyakran hangsúlyozott, sokszor csak egy absztrakt háromszög jelzi az istennőt. A női nemi szerv nem mindig volt szégyelnivaló, vagy pornóújságok ragacsos témája. Minden élet a Nagy Anya méhéből jön és oda is távozik; néhány nép barlangba temeti halottait, amellyel mintegy visszahelyezik őket az istennő méhébe. A vulva tehát, mint az élet kapuja, szent volt.

És nemcsak nevén nevezték a női nemi szerveket, de misztériumuk elvont gondolkodásra is ihlette tulajdonosaikat és társaikat. A rómaiaknál Gaia, a Föld Anya egy ősvaginából emelkedik ki, ami minden érzésnek és minden tudásnak a végtelen mélysége. Babilonban Istar maga a kozmikus anyaméh, ruházata az állatöv csillagai. Az indiai Védákban Vac istennő ezt mondja magáról: "Terhes voltam minden hatalommal. A tengerek vizében lakozom, onnan áradok szét minden teremtményben. Koronámmal az eget érem; mint a szél, úgy súvítok keresztül minden teremtményen." Egy egyiptomi templomon pedig a következő kinyilatkoztatás olvasható: "Én vagyok az, ami van, ami lesz, és ami volt. Férfi nem fedte még fel meztelenségem, szülésem gyümölcse pedig a nap."

Életadó képessége tette a nőt az emberek kezdeti megélhetési küzdelmében a szimbólikus gondolkodás központjává és egyben eszközévé. Megerősítette még ebben a helyzetében a hold járásához kötődő menstruációs ciklusa, havonta jelentkező misztikus vére, mely nem állítható el, mégsem végzetes; továbbá fő szerepe az élelemszerzésben, először mint gyűjtögető, majd mint termelő. (A vadászat szerepét túlhangsúlyozzák azok, akik mai szemmel a történelem kezdetén is csak a férfit képesek észrevenni. A vadászat - ami egyébként is csoportos tevékenység volt - nem jelentett biztos megélhetést, mivel nem lehetett rendszeres és a húst sem tudták tárolni. A gyűjtögetés biztosította az állandó élelemforrást.)

Az anyaság ma köztudatban levő, szerető és mindent megbocsájtó sztereotípiájának mintájára az istennőt, a Nagy Anyát egy jószágos, termékeny és gondoskodó Föld Anyával, a természettel azonosítjuk, és hajlamosak vagyunk megfeledkezni egy másik arcáról, amely rossz, veszélyes, sötét és pusztító. I.e. 1000 körül Irországban egy baljóslatú istennő-hármas, a Morrigan, csatatereken kísértett, levágott fejeket gyűjtött, és láthatóvá tette magát azoknak, akiknek meg kellett

halniuk. Más kultúrákban az istennő juhászkatyaként tereli össze a halottakat, és viszi őket alá; a görögöknél a halottakat egyszerűen csak Demeter népének nevezték. A perzsa Ampusa pedig bugyogó vérként vonul végig a világon és keres zsákmányt. Vérszomját áldozattal elégíthették csak ki. Máltán, i.e. 1500 körül az áldozatok vérért egy mély edényben fogták fel, ami a szent hüvely szimbóluma volt.

A patriarchátus erkölcsi normáin felnöve idegennek tűnhet az Istennő szexualitása, bár jobban megfigyelve, közelebb áll a természeteshez, mint a mai szexuális követelmények. Nemi élete és élvezete a sajátja volt; soha nem volt férje, de nem is élt önmegtagadó életet. Az eszkimóknál "Az, aki soha nem vesz magához férjet" volt a neve. Szeretői egymást követték, de közös jellemzőjük volt, hogy mindig alacsonyabbrendűek voltak az istennőnél: halandók, míg ő halhatatlan, fiatalok, míg ő kortalan és végtelen, hatalom nélküliek, míg ő minden hatalommal bírt, és még fizikailag is kisebbek. Szép, de nélkülözhető fiatal férfiak. Gyakran az Istennő fivéréként, vagy fiaként szerepelnek, és miután együtt voltak vele, meg kellett halniuk. Amikor a merész Iasion Demeterrel hál, utána rögtön megöli egy villámcsapás. Anaitis Ninivében minden évben egy szép fiút követelt szeretőjének - és áldozatának. Az i.e. 2000 körül keletkezett sumér eposzban Gilgames azzal a szemrehányással utasítja vissza a felséges Istart, hogy az senkit nem szeretett örökké, és hogy neki is nem ugyanaz lenne-e a sorsa, mint előző szeretőié. Az Istennő, akinek féktelen érzékiségét most nem elégítették ki, kapuk áttörésével, házak lerombolásával fenyeget, és fel akarja kelteni a halottakat, hogy legyőzzék az élőket. Gyakoribb azonban az istennő költői éneke, amelyben szeretőjének testét és ügyességét dicséri, és gyengédségével halmozza el.

Sok neve van az istennőnek - Isis, Istar, Astarte, Athar, Aphrodite, Inanna, Cybele, Demeter, Au Set, Allat, és még több száz, - minden népnél más és egyes népeknél több néven is ismerik. Ez nem sok különböző isten tiszteletét jelenti, hanem minden közösség más-más jellemvonását hangsúlyozta a sokarcú istennőnek. A neveknek az adott népek nyelvén jelentésük volt, mint pl. Úrnők, Az Ég Királynője, A Szent, Az Ország Istenanyja, Istenek Oroszlánja, stb. Lucius Apuleiusnak, egy római ügyvédnek, így beszél egy látomásban: "A természet vagyok, az egyetlen anya, minden elem úrnője, az idő ősgyermeke, minden szellemi dolog uralkodója, a halottak királynője...Bár sok alakban imádnak, számtalan néven ismernek, különböző rítusokkal engesztelnek, mégis az egész föld engem tisztel."

(Rosalind Miles: *The Womens History of the World* c. könyve alapján)

Ford.: Bálványos Judit

A női egyenjogúságról

Tudom, hogy még fiatal vagyok a témához, 13 éves, de már kialakult egy véleményem róla. Ahogy látom a standokon a sok "erotikus" lapot, észreveszem, hogy a címlapokon meztelen nők vannak, sőt még az újság többi lapján is a "gyengébb nem" szerepel. Én ezt úgy érzem, hogy ki vagyunk szolgáltatva. De ne csak a szexről beszéljünk. Itt van még megannyi hétköznapi dolog, amely ezt bizonyítja. Hányszor halljuk, hogy a takarítás női munka, nők ne vezessenek, ez nem nőknek való, stb. Holott szerintem ezeknek a feltételezéseknek nincsen alapjuk. De nem akarok elfogult lenni, mivel ebben a témában sem lehet általánosságban beszélni. Léteznek számosan udvarias férfiak, fiúk, akik egyenjogúnak tekintik a nőket.

Timkó Gabriella Enikő, egy diákújságíró

FELHIVÁS

és nemcsak feminista érdeklődésű, nézetű nőkhöz. Várunk benneteket, akik a "NŐK ELLENI ERŐSZAK" csoportban bármilyen tevékenységgel részt akartok venni. Mindenféle segítség előre viszi az ügyet:

Felvilágosítás, szakemberek megkeresése, megvert nők házáinak létrehozása és az abban végzett munka, önvédelmi tanfolyamok szervezése, önszegítő csoportok létrehozása, stb.

Várjuk még azokat, akik az abortusz-kampány keretén belül az abortusz (mint végső lehetőség) melletti aláírásgyűjtésben ill. a gyűjtés szervezésében részt tudnak venni. Nemcsak Budapestről, hanem az egész ország területéről várjuk nőtársaink segítségét, szolidaritását.

Dióhéjban a "NŐK ELLENI ERŐSZAK"-ról: Nemcsak a szexuális erőszakot foglalja magába, hanem a szellemi, lelki, testi erőszak minden formáját. Példák: munkahelyi hatalommal való visszaélés, közlekedés közben a nők molesztálása, családon belüli erőszak, stb.

Kapcsolatteremtés és fenntartás: Budapest 1039 Forgách u. 18.

telefon : 12-08-440

minden kedden 18-20 óráig

minden csütörtökön 16-18 óráig

HÍREK, HÍREK, HÍREK

"Szülés orvosok nélkül"

1991 október 26-án a Feminista Hálózat egy előadással egybekötött beszélgetést szervezett a Forgách utcába e címmel, melyre holland bábákat és az alternatív egészségügyi ellátásban résztvevő nőket (és férfiakat) hívtunk meg.

Beadvány az Alkotmánybírósághoz

Még 1990 őszén aláírásgyűjtési akciót kezdeményeztünk az abortuszrendeletek esetleges szigorítása ellen. Rövid idő alatt kb. hatezren írták alá íveinket. 1991 október 31-én ezeket átadtuk az Alkotmánybíróságnak, még határozathozatala előtt, egy, a Feminista Hálózat álláspontját ismertető levél kíséretében.

Nemzetközi sajtótájékoztató

1991 november 4-én tartottuk a csoport első nemzetközi sajtótájékoztatóját, mely során ismertettük az abortuszkérdéssel kapcsolatos állásfoglalásunkat, különös hangsúllyal arra, hogy a vita addigi menetében a nők véleményéről, érdekeiről szinte semmit sem lehetett hallani. Sokan eljöttek: televízió, rádió, országos napilapok, s jónéhány külföldi tudósító.

Látogatás az osztrák Kivert Nők Háza Szövetségénél Bécsben

Találkozás Rosa Logarral, a Szövetség titkárával, aki elmondta nekünk, hogyan jöttek létre Ausztriában a kivert nőket befogadó házak, hogyan működnek, miből tartják fenn magukat, hogyan segítenek a hozzájuk segítségért forduló nőknek. 1992 áprilisában az osztrák nők közül néhányan Budapestre jönnek, hogy együtt keressük az együttműködés lehetséges formáit, s szeretnék meglátogatni Pécelen a kivert nők házát, mely tudomásunk szerint az első és eddig egyetlen Magyarországon.

Helsinki Polgárok Fóruma

Női Tagozat, Prága

1991 december 6-8-ig Prágában kelet-nyugat nőtalálkozó volt. Központi témája a nőknek a születésszabályozással kapcsolatos jogai (reproductive rights), különös tekintettel az abortuszkérdésre Kelet-Európában. A műhelymunka egyik eredménye egy olyan brosúra megfogalmazása volt, melyet a résztvevők saját országaikban, saját nyelvükre lefordítva fognak kiadni.

Télanó ünnepség

Decemberben jazzbemutatóval egybekötött Télanó ünnepséget rendeztünk, melynek fénypontja Bálványos Judit saxofonjátéka és Kerényi Gabi éneke volt.

Találkozás egyetemistákkal Agárdon

A Közgazdasági Egyetem Széchenyi Kollégiumának meghívása. Rosszul sikerült kirándulás, több tanulsággal. Ilyesfajta bemutatkozó meghívásokra jobban fel kell készülni, nemcsak tematikával, de lelkiükben is, mert találoztunk ellenséges megnyilvánulással is.

Alapítványi Pályázat

A Global Fund for Women (alulról szerveződő nőcsoportokat támogató amerikai alapítvány, mely eddig elsősorban harmadik világbeli csoportokat segített) elfogadta a Feminista Hálózat pályázatát, és a maximális tíz ezer dolláros támogatásban részesítette. A támogatást a csoport mint "általános támogatás"-t kapta, de elsősorban annak okán, hogy tenni szeretnének azért, hogy a nőknek megmaradjon a szabad választás joga a művi terhességmegszakítás tekintetében. Az International Planned Parenthood (nemzetközi szervezet a családtervezés elősegítésére) kétezer dollár támogatásban részesítette a Feminista Hálózatot, ugyancsak a szabad választás jogáért folytatandó küzdelem és a korszerű családtervezés előmozdításáért végzendő tevékenység támogatására.

Johanna Dochnal, a nőügyek osztrák minisztere nőnap ünnepségeket szervezett Bécsben, melynek keretében nőket érintő kérdésekről kerekasztalbeszélgetést is tart, melyre meghívta a Feminista Hálózatot is.

Nők az Európai Biztonsági és Együttműködési Konferenciáért

Március 7-8-án Brüsszelben tartották ezt, az immáron második találkozót. A konferencia célja olyan javaslatok megfogalmazása, melyek elősegítenék a nők teljesértékű és egyenrangú részvételét a nemzetközi döntéshozatali és politikaalkotó folyamatokban. Az itt elfogadott javaslatokat szeretnénk az 1992 március 24-i Helsinki EBEÉ összejövetel hivatalos napirendjén látni.

Hátsó borítónk képei

- 1.) Aláírások átadása az Alkotmánybíróságon a liberális abortusztörvényért**
- 2.) Télanyó ünnepség a Feminista Hálózatban
Bálványos Judit szaxofonozik**
- 3.) Abortuszvita Agárdon
(Czene Gábor felvétele)**

1.

2.

3.